

48de Møde.

Fredag den 8. Marts, Kl. 11 $\frac{1}{2}$.

Formanden: I tvende Skrivelser af Gaars Dato giver Justitsministeren mig Meddelelse om Fremsettelse i Folketinget af:

Forslag til Lov om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr samt

Forslag til Lov om Opførelse af et Sindssygehospital og en dertil knyttet Sirkingsanstalt paa Sjælland.

Udvalget angaaende Forslag til Lov om Honorarer til Medlemmer af Overkrisretten har i Gaar afgivet Betænkning, hvoraf Eksemplarer senere ville blive omdelte.

Fra Besiddere af Statens bortarvefæstede Udmarksjorder paa Bornholm er ved Deputation i Dag overgivet mig et Andragende til Landstinget om, at det her i Tinget foreliggende Lovforslag om Afløsning af flere Statskassen tilflydende Afgifter maa blive vedtaget. Andragendet, hvoraf trykte Eksemplarer ville blive omdelte, vil blive overgivet til Udvalget angaaende det nævnte Lovforslag.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Valg af 15 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Understøttelse til Børn af Enker og af Enkemænd.

Formanden: Til Medlemmer af dette Udvalg foreslaas følgende: *Broberg, Dalsgaard, Degnbol, Holstein-Holsteinborg, Hvidberg, Johansen, Johnsen, Lewinsky, Nordby, Pagh, Piper, Poul Rasmusen, Rottbøll, Sørensen-Egaa og Trier.*

Hvis ingen gør Indvending herimod, betragter jeg disse Medlemmer som valgte. (Ophold). De ere saaledes valgte.

Derpaa foretoges:

Tredie Behandling af Forslag til Lov om Ekspropriationer i militære Øjemed.

(Anden Behandling findes i Tidenden Sp. 776.)

Der var intet Ændringsforslag stillet.

Lovforslaget i sin Helhed sattes til Forhandling.

Forsvarsministeren (Klaus Berntsen):

Under denne Sags anden Behandling ytrede et Par ærede Medlemmer af dette Ting Tvivl om, hvorvidt et Lovforslag som det her foreliggende kunde siges at være i Overensstemmelse med Grundlovens § 82. Jeg svarede derpaa, at Grundlovens Bestemmelse har faaet sin praktiske Fortolkning gennem adskillige Love, der ere vedtagne, siden Grundloven af 5. Juni 1849 udkom. Og da jeg selvfølgelig ikke vilde være med til at fremme en Sag, der kunde siges at være i Strid med Grundlovens Bestemmelse, har jeg nøje undersøgt dette Forhold og finder mig foranlediget til at oplyse, hvorledes Højesteret har stillet sig til dette Spørgsmaal, og ligeledes, hvorledes Lovgivningsmagten i det lange Tidsrum, der er hengaaet siden Grundlovens Indførelse, har stillet sig.

Jeg skal da først henvise til Højesteretsdom af 21. Maj 1883, der stadfæster en københavnsk Overretsdom af 9. Maj 1881, ved hvilken det var fastslaaet, at Plakat af 31. Juli 1801 hjemler den udøvende Magt Ret til Ekspropriation af et Areal til Anbringelse af en Mærkesten for Generalstabens trigonometriske Opmaalingsarbejder, idet det udtrykkeligt udtales, at Anvendelsen af Plakat af 31. Juli 1801 ikke kan betragtes som ophævet ved Grundlovens § 82; men dernæst skal jeg henvise til Højesteretsdom af 17. Juni 1904, der under Paaberaabelse af Plakat af 31. Juli 1801 fastslaar, at Militæretaten endog uden Ekspropriation og Erstatning har Ret til at betræde og benytte Enkeltmands Grund til Afholdelse af Eksercits og andre Øvelser. Saaledes har Højesteret gentagne Gange udtalt sig om dette Forhold, men da dette Forslag jo ikke gaar ud paa at foretage noget i Henhold til Plakat af 31. Juli 1801, har jeg undersøgt, hvilke Love der er udkommet af lignende Art som det foreliggende Forslag. Og jeg skal da oplyse, at der i en Række Love findes Hjemmel for, at der i det offentlige Interesse kan lægges Beslag paa Enkeltmands Grund ikke blot til midlertidig, men ogsaa til stedsevarende Brug. Jeg skal i saa Henseende henvise til Lov om offentlige Gangstier af 4. Juli 1850 §§ 1 og 4, jfr. Fiskerilov af 5. April 1888 § 5, Lov om Afstaaelse af Grunde til Vandaflednings- eller Kloakanlæg af 30. November 1857 §§ 1, 2 og 7,